

Puntdevista 71. La crisi sanitària a l'ensenyament (20/4/2020)

Les persones i els grups socials es posen a prova precisament en les situacions de crisi, quan surten les millors virtuts i els pitjors defectes, la generositat i l'egoisme personal. També és normal que segons la naturalesa de la crisi hi hagi col·lectius que prenen especial protagonisme: els bombers en un incendi, els policies en un acte terrorista, els sanitaris en una epidèmia ... Aleshores ens en recordem d'ells perquè s'erigeixen en protagonistes. Sempre n'hi haurà qui ens recordaran que ells fan sempre la seva feina i no se'ls hi ha reconegut prou, etc.; és comprensible aquest plany, però en el dia a dia hi ha l'aportació de multitud de col·lectius que mantenen amb la seva implicació aspectes importants de la vida social: els transportistes, els pagesos, els comerciants, els artistes, els informadors, ... no acabaríem. Però ara el personal sanitari ha donat mostres de dedicació indubtable, posant en risc la seva pròpia vida, com s'ha demostrat, tristament. I els docents?

El col·lectiu docent, en tots els nivells del sistema educatiu, és clau en la societat moderna, no cal dir-ho. Són la garantia de continuïtat de la cultura entre les generacions, quan la família ja no pot abastar tota la complexitat d'aquesta continuïtat. Però al ser un sector tan nombrós -l'ensenyament és la primera "empresa" del país en nombre d'implicats-, no és estrany que hi hagi diferències d'actuació, com també hi són en tots els altres col·lectius, evidentment, si bé tots tendeixen a presentar-se com homogenis, per les inevitables pressions corporatives.

En la greu crisi que estem passant, els docents s'han vist sorpresos per haver de canviar de manera notòria la seva activitat habitual; em refereixo als docents del sistema presencial d'ensenyament, naturalment. Per això, durant un cert temps des dels centres escolars hi ha hagut una resposta força diversa; uns ben aviat varen contactar amb els seus alumnes i els van enviar tasques a fer a casa, altres no ho han fet fins passada la setmana santa, quan hi ha hagut ordres explícites per part del departament d'Educació. Però hi ha aspectes de la situació plantejada que resulten altament sorprenents.

Es sabuda la limitació que tenen les enquestes enviades per correu electrònic i que són voluntàries de respondre, però CC.OO. de l'ensenyament va fer públics els resultats d'una consulta feta els primers dies d'abril. Sobre unes 3.200 respostes recollides resultava que el 79,9% del professorat manifestava tenir problemes per treballar telemàticament. Els motius eren variats, com ara haver de compartir ordinador, no tenir una bona connexió a internet o no dominar els programes per fer teletreball. A més, un 51% assenyalen situacions que els dificulten treballar a casa, com ara tenir fills menors, grans amb dependència o malalts a la família. Realment costa entendre que un professional docent del 2020 no tingui un entorn informàtic ni el domini de les eines digitals com per comunicar-se amb els seus alumnes, i enviar-los-hi documents amb informacions, referències, textos i instruccions, per poder realitzar tasques d'aprenentatge a casa. La resta de dificultats apuntades cal suposar que són compartides amb moltes altres persones, que s'han vist obligades a treballar des de casa malgrat les dificultats.

No crec que sigui bo pel col·lectiu docent la imatge que es desprèn d'aquestes dades, quan n'hi ha tants, la gran majoria, que s'han pres la nova tasca d'ensenyar des de casa de manera molt seriosa, i s'han preocupat de formar-se en tècniques d'ensenyament no presencial, que inclou la possibilitat d'avaluació a distància, també. Perquè una cosa són les conseqüències administratives d'aquesta avaluació i una altra és la necessitat imprescindible que formi part del procés d'aprenentatge, precisament per saber si va per bon camí. Cal suposar que, en el futur, aquestes noves necessitats s'incorporaran als programes de formació inicial i permanent dels docents

Tots hem interioritzat que aquesta crisi sanitària que ens ha portat el corona-virus ens obligarà a canviar moltes coses, que potser res serà com abans, al menys durant molt de temps, que caldrà canviar hàbits i costums, però sembla que hi ha una cosa que no pot canviar mai: la durada del curs escolar. Realment, amb totes les afectacions que vindran sobre la vida familiar, sobre l'economia, sobre els hàbits de relació social, no es podia allargar un mes el curs escolar? Així es podrien pal·liar alguns dèficits d'aprenentatge dels infants i adolescents, alhora que s'ajudaria a moltes famílies que no tindran vacances o tindran problemes econòmics a causa de l'atur. No ho podien determinar ministeri i governs territorials, amb el suport dels col·lectius docents?

Per a fer-ho efectiu, n'hi havia prou amb determinar que, donades les circumstàncies, en comptes de rebre formació, aquest juliol els docents l'atorgarien als seus alumnes, ajudant-los així a començar el proper curs en millors condicions. Les colònies i casals d'estiu no poden fer aquesta funció i, en tot cas, encara els restaria part del juliol, l'agost i part del setembre. El sistema educatiu col·laboraria així amb les famílies i els mateixos alumnes a recuperar part del temps perdut i garantir l'equitat de la que tant es parla. Les possibles incomoditats climàtiques segur que no són insalvables.

Jaume Sarramona

(www.sarramona.net)